

MADDEYİ NİTELEYEN ÖZELLİKLER

MERAK EDİYORUM ARAŞTIRIYORUM
İLK DERGİMİ HAZIRLIYORUM

HAZIRLAYAN:YİĞİT ÖZÇELİK

ÖNSÖZ

MADDENİN ÖZELLİKLERİ

SERT-YUMUŞAK

ESNEKLİK

KIRILGANLIK

PÜRÜZLÜ-PÜRÜZSÜZ

RENK-KOKU-TAT

MERHABA ARKADAŞLAR

Bu sene Fen Bilimleri dersinde Maddeyi Niteleyen Özellikleri öğrendik. Bu özellikler benim ilgimi çekti ve sizlerle paylaşmak istedim. Ayrıca hazırladığım etkinlikleri çözerek konuya daha hakim olabilirsiniz

İÇİNDEKİLER

Maddeyi Niteleyelim

Yumuşak-Sert Madde	1
Saydam Madde-Opak Madde	2
Parlak Madde-Mat Madde	3
Sağlam Madde-Kırılgan Madde	4
Esnek Madde-Berk Madde	5
Pürüzlü Madde-Pürüzsüz Madde	6
Suda Batan Madde-Suda Batmayan Madde	7
Suyu Emen Madde-Suyu Emmeyen Madde	8
Mıknatısla Çekilen-Çekilmeyen Madde	9
Kokulu Madde-Kokusuz Madde	10
Renkli Madde-Renksiz Madde	11
Deney Zamanı	12
Test Zamanı	13
Eşleştirme	14
Etkinlik zamanı	15

MADDEYİ NİTELEYELİM

Dünya'daki canlı ve cansız bütün nesnelere maddedir.

İnsanlar, hayvanlar, bitkiler, masa, televizyon,

oyuncak, taş, su, hava, ağaç birer maddedir.

Maddeleri duyu organlarımızla algılarız.

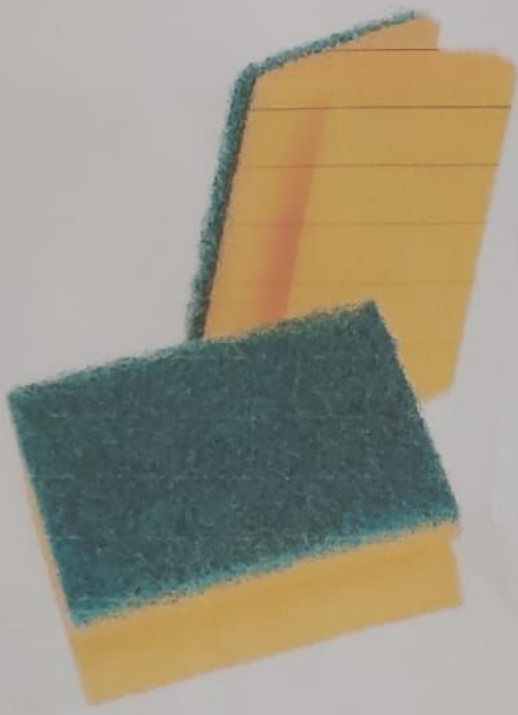
Renklerini görürüz, seslerini duyarız, kokularını, tatlarını alırız.

Maddeleri algıladıkça nitelendiririz.

Maddeleri nitelendirirken acı-tatlı, yumuşak-sert gibi zıt anlamlı özellik çiftlerini kullanırız.

Duyu Organlarımız

- 1-Deri
- 2-Göz
- 3-Kulak
- 4-Dil
- 5-Burun

Yumuşak Madde

Kolaylıkla şekli değiştirilebilen
Maddeler yumuşak maddelerdir.
Bu maddelere az bir kuvvet
Uygulandığında çok çabuk şekli
değişir

Örnek

- 1- Pamuk
- 2- Sünger
- 3- Oyun hamuru
- 4- Yün
- 5- Yastık

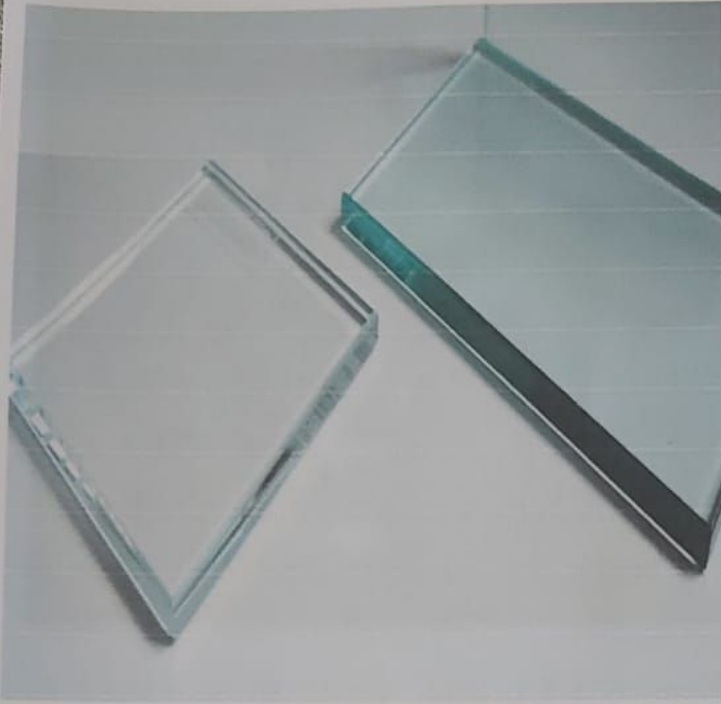

Sert Madde

Sert maddeler kolaylıkla
Bükülemez, sıkılamaz, ezilemez
cizilemez. Sağlam olması
Gerekten eşyalar sert
Maddeden yapılır

Örnek

- 1- Taş
- 2- Demir
- 3- Çelik
- 4- Tahta
- 5- Tuğla

Saydam Madde

Üzerine düşen ışığı tamamen geçiren maddelere saydam madde denir.

Örnek

- 1- Cam
- 2- Su
- 3- Pet şişe
- 4- Gipsi poşedi
- 5- Hava

Opak Madde

Üzerine düşen ışığı geçirmeyen maddelere opak madde denir.

Örnek

- 1- Tahta
- 2- Altın
- 3- Duvar
- 4- Karton
- 5- Demir

Parlak Madde

Üzerine düşen ışığı iyi
Yansıtan maddelere
Parlak madde denir.

Örnek

- 1-Elmas
- 2-Altın
- 3-Gümüş
- 4-Alüminyum
- 5-Çinko

Mat Madde

Üzerine düşen ışığı iyi
Geçirmeyen maddelere
Opak madde denir.

Örnek

- 1-Taş
- 2-Toprak
- 3-Ağaç
- 4-Ekmek
- 5-Poslu demir

Sağlam Madde

Dışarıdan uygulanan kuvvet karşısında zarar görmeyen maddelere sağlam madde denir.

Örnek

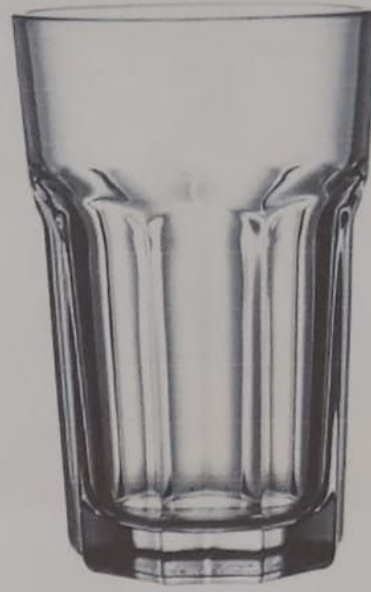
1-Bakır

2-Demir

3-Tohtu

4-Çelik

5-Altın

Kırılğan Madde

Dışarıdan uygulanan kuvvet karşısında kolayca zarar gören maddelere kırılğan madde denir.

Örnek

1-Cam bardak

2-Cam

3-Porselen

4-Ayna

5-Tebeşir

Esnek Madde

Kuvvet uygulayınca şekli
Değişip kuvvet kalkınca
Tekrar eski haline dönen
Maddelere esnek madde
Denir

Örnek

- 1-Lastik
- 2-Sünger
- 3-Balon
- 4-Yay
- 5-Plastik bardak

Berk Madde

Kuvvet uygulayınca şekli değilip
Kuvvet kalkınca eski haline
Dönmeyen maddelere berk
Madde denir.

Örnek

- 1-Altın
- 2-Demir
- 3-Kalem
- 4-Tahta
- 5-Çelik

Pürüzlü Madde

Yüzeyinde çukurluk bulunan
Maddelere pürüzlü madde

Örnek

- 1-Holı
- 2-Çakıllı yol
- 3-Sünger
- 4-Ağaç kabuğu
- 5-Pamuk
- 6-Kazak
- 7-Toprak

Pürüzsüz Madde

Yüzeyinde çukurluk olmayan
Maddelere pürüzsüz madde
Denir.

Örnek

- 1-Masa
- 2-Cam
- 3-Televizyon ekranı
- 4-Fayans
- 5-Ayna
- 6-Tabak
- 7-Mermer

Suda Batan Madde

Yoğunluğu ve ağırlığı
olan maddelere suda
batan madde denir.

Örnek

- 1- Kum
- 2- Demir
- 3- Cam
- 4- Anahtar
- 5- Kaşık

Suda Batmayan Madde

Yoğunluğu ve ağırlığı
olmayan maddelere
suda batmayan madde
denir.

Örnek

- 1- Yaprak
- 2- Tahta
- 3- Plastik
- 4- Pet şişe
- 5- Top

Suyu Emen Madde

Suyu emen maddelerden
Yapılan maddelere suyu
Emen madde denir.

Örnek

1-Peşete

2-Sünger

3-Havlu

4-Kağıt

5-Pamuklu kumaşlar

Suyu Emmeyen Madde

Suyu emmeyen maddelerden
Yapılan maddelere suyu
Emmeyen madde denir.

Örnek

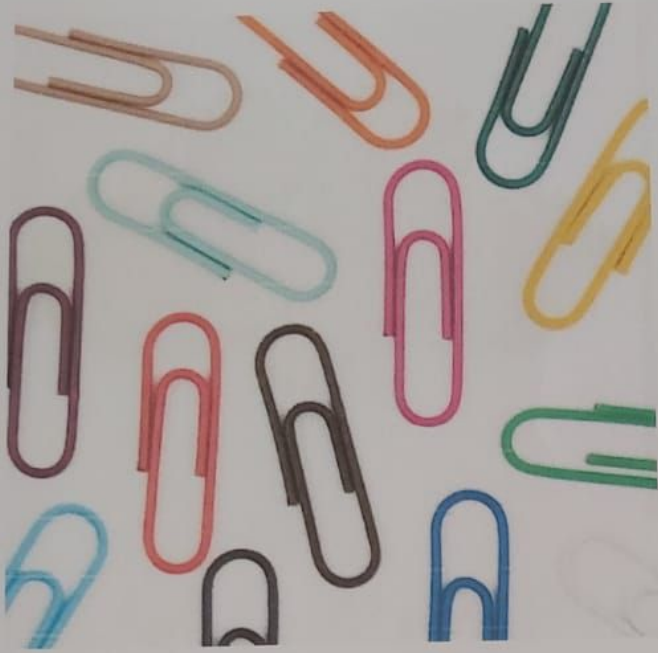
1-Yağmurluk

2-Poşet

3-Cam

4-Taş

5-Şemsiye

Mıknatısla Çekilen Madde

Kobalt, demir, nikel gibi
Maddeleri çeken maddelere
Mıknatısla çekilen madde
Denir

Örnek

- 1- Ataç
- 2- Kobalt
- 3- Demir
- 4- Nikel
- 5- Çelik

Mıknatısla Çekilmeyen Madde

Kobalt, demir, nikel gibi
Maddeleri çekmeyen maddelere
Mıknatısla çekilmeyen madde
Denir.

Örnek

- 1- Kalem
- 2- Cam
- 3- Sünger
- 4- Toprak
- 5- Tahta

Kokulu Madde

Burnumuzla kokusunu algıladığımız maddelere kokulu madde denir.

Örnek

1- Çilek

2- Kolonya

3- Parfüm

4- Nane

5- Gül

Kokusuz Madde

Burnumuzla kokusunu algılamadığımız maddelere kokusuz madde denir.

Örnek

1- Su

2- Tas

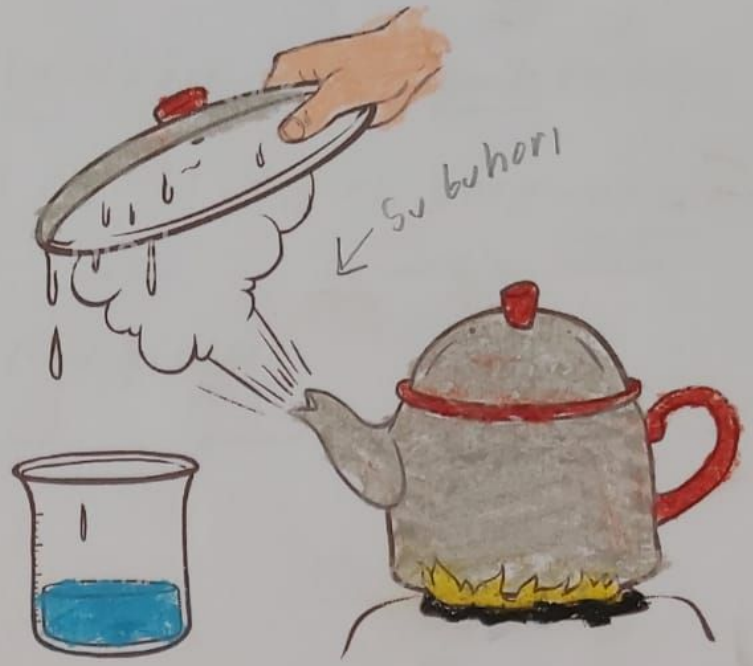
3- Şeker

4- Tuz

5- Tanak

Renkli Madde

Renksiz Madde

Renkli görülen bütün
Renklere renkli madde
Denir.

Örnek

1-Elma

2-Muz

3-Mavi

4-Furuncu

5-Mor

Renksiz görülen bütün
Renksizlere renksiz madde
Denir.

Örnek

1-Su buharı

2-Su

3-Bulut

4-Buz

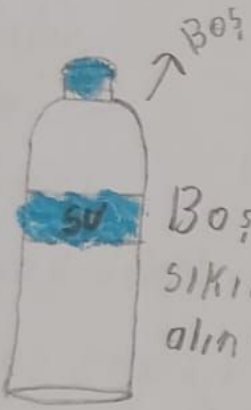
5-Cam

FARKI Hissedin

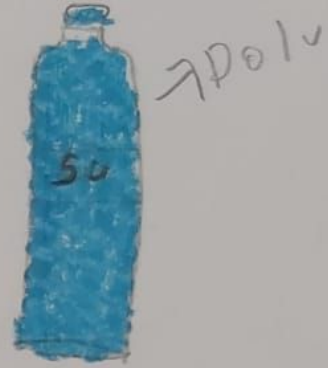
Bu deneyde bir gazı (hava) bir sıvıyı (su) ve bir katıyı (buz) sıkıldığınızda ne olacağını göreceksiniz

Gerekenler

- 1- Yarım litrelik plastik bir su şişesi
- 2- Su
- 3- Uzun bir balon
- 4- Buzluk

Boş ve kapağı sıkıca kapalı şişeyi alın ve sıkın. Ne hissediniz?

Şişenin kapağını açın ve ağzına kadar suyla doldurun. Kapağı yine sıkıca kapatın ve şişeyi sıkın. Şişe hala yumuşak mı ve kolay sıkılabiliyor mu?

Bir balonu lavaboda suyla doldurun ve ağzını sıkıca bağlayın. Balonu sıkın ve suyun onun içinde nasıl hareket ettiğini hissedin. Balonu 1 saatliğine buzluğa koyun. Sonra balonu yine sıkın. İçindeki suyu hareket ettirebiliyor musunuz?

Aşağıdaki soruları cevaplayınız

1- Aşağıdakilerden hangisi doğrudur

A- Su katı bir maddedir

B- Sünger esnek bir maddedir

C- Yaprak suda batan bir maddedir

D- Su buharı katı bir maddedir

2- Aşağıdakilerden hangisi suda batan bir maddedir

A- Tahta

B- Balon

C- Taş

D- Top

3- Aşağıdakilerden hangisi yanlıştır

A- Taş gaz bir maddedir

B- halı pürüzlü bir maddedir

C- Elma kokulu bir maddedir

D- Su kokusuz bir maddedir

4- Aşağıdakilerden hangisi parlak bir maddedir

A- Tahta

B- Taş

C- Su

D- Elmas

Aşağıdaki eşleştirmeyi yapınız

Su	Parlak
Su buharı	Sıvı
Sünger	Sıvı
Taş	Esnek
Halı	Katı
Altın	Katı
Demir	pürüzlü
Tahta	Gaz
Kobalt	Gaz
Parfüm	Miknatısla
Yay	Çekilme
Ağaç kabuğu	
Süt	

Aşağıdaki boşlukları doldurunuz

- ( ) halı pürüzlü bir maddedir
- ( ) Demir katı bir maddedir
- ( ) Taş Parlak bir maddedir
- ( ) Yaprak suya yüzen bir maddedir
- ( ) Ağaç kabuğu pürüzsüz bir maddedir
- ( ) Altın mihnatıyla çekilen bir maddedir
- ( ) Bakır katı bir maddedir
- ( ) Su gaz bir maddedir

Aşağıdaki boşlukları doldurmayı yapınız

Madde Mihnatıyla çekilen Suda yüzen Gaz
Suya emen SIVI Parlak Katı

Boşlukta yer kaplayan her şey ~~.....~~

Yaprak ~~.....~~ bir maddedir

Demir ~~.....~~ bir maddedir

Dağın 3 türlü hali vardır bunlar ~~.....~~ ~~.....~~ ~~.....~~ dir

Elmas ~~.....~~ bir maddedir

Peçete ~~.....~~ bir maddedir